

N. C. Jensen: Jeg har ikke givet forkerte Oplysninger, og hvad det ærede Medlem har fremført i Dag, har, naar det ses i den Belysning, i hvilken det maa ses, den Fordel i alt Fald for mig, at det vil vise, at hvad jeg udtalte forleden var rigtigt.

Ovesen: Det er om det samme Emne, som er omtalt af de sidste ærede Talere, jeg vil gøre nogle faa Bemærkninger. Jeg skal imidlertid ikke komme ind paa alle Enkelthederne i Brunkullenes Historie, men kun omtale Ekspropriationen af Kullejerne ved Troldhede, som ligger i min Valgkreds. Jeg har villet fremdrage den Sag for at paapege, at der efter mit og fleres Skøn i nogen Grad er begaaet Uret mod den Mand, hvis Hede er eksproprieret til Ud- drågning af Brunkul.

Det ærede Medlem fra Rønne (Hauge) udtalte, at Heden var værdiløs. Ja, Hede er just ikke af stor Værdi, især ikke paa de Egne, hvor der er saa store Strækninger af den, men Ordet værdiløs er dog formentlig noget for stærkt. Jeg skal fremføre et lille Eksempel i saa Henseende. Jeg er Medlem af Husmandskommissionen, og vi har beset et Statshus i Nærheden af Kullejerne, paa den samme Hede. Saa vidt jeg har kunnet erfare — jeg har selvfølgelig været paa Husmandslodden, og jeg var forleden ogsaa ude paa den Hede, som er blevet eksproprieret — er Hederne paa de to Steder meget lig hinanden; der er højest et Par Kilometer imellem dem, og de ligger begge ved en offentlig Vej. Det omtalte Statshusmandsbrug blev oprettet i 1910, den Gang var kun en lille Del opdyrket, og der holdtes kun en Ko. Men i Fjor blev Ejendommen synet og da var Heden omtrent helt opdyrket. Ejeren havde to smaa Heste, tre Køer, tre Stykker Ungkvæg og 5 Svin. Man vil deraf se, at Heden, naar den kan komme under Kultur, ikke er værdiløs.

Den Pris, som vedkommende Mand skal have for Heden, andrager ca. 100 Kr. pr. Tønde Land eller rettere sagt 175 Kr. pr. ha, men han skal betale 200 Kr. til dem, som han tidligere har solgt Brunkulsbrud til, som en Slags Erstatning for, at Handelen paa en vis Maade ikke helt skal gaa tilbage, idet de faar en lille Del af Brunkulslejerne, som de maa opgrave for om muligt at kunne opfylde de Overenskomster, de har sluttet med andre, som har købt Brunkul. Det er ganske vist Hede saa godt som altsammen, men der er dog nogen Græsjord, idet der gaar en Aa Vest

om den eksproprierede Del, hvor der findes en Del „Grønninger“, som de kaldes, der er bevoxsede dels med Græs, der kan slaas som Hø, dels med Græs, iblandet med Lyng. Der har Manden, efter hvad han har sagt til mig, kunnet græsse en 5—6 Kreaturer om Sommeren, idet han har den Del af sin Jord indhegnet i en Fenne.

Nu kan det jo siges og er sagt, at Hederne, ogsaa den Hede, i umindelige Tider har ligget uproduktive. Det er ganske rigtigt, der er store Strækninger, som er uproduktive, for det kan jo ikke komme paa een Gang. Men eftersom der anlægges Veje og Baner, i det hele skaffes Betingelser for Opdyrkning, bliver Hederne opdyrket. Mange Steder er Opdyrkingen jo ogsaa i ret stor Fremgang, og her er en Egn, som sikkert i nær Fremtid vil blive paaagtet i den Retning. Men selv om man ikke vil regne med andet end den Lyng, der gror paa Heden, og de Tørv, der findes i den, saa er det dog en Værdi. For Tiden har Lyngen ikke saa ringe Værdi, men navnlig synes jeg — det er netop derfor, jeg har taget Ordet — at det er lidt uretfærdigt, at Manden ikke faar noget for de Brunkul, som er gemte i Heden. Efter Geologernes Undersøgelser kan der opgraves en stor Mængde Vognladninger, — det er blevet opgivet til omtrent 3—400,000 Vognladninger. Manden vidste godt, at der fandtes Brunkul i hans Hede, det er ikke Staten, der har gjort den Opdagelse, men Brunkullene har jo hidtil ikke haft nogen videre Værdi. Nu har de imidlertid faaet Værdi i disse brændselstrange Tider, men Manden, som er gammel og vel har nok at gøre med Driften af sin Ejendom, og som tillige er ubemidlet, har maaske syntes som saa, at det laa over hans Kræfter at udnytte dem, da der nu blev Betingelser derfor. Han lejede derfor Arealet ud til et Interessentskab af et Par Mænd, som skulde opgrave Brunkullene. Der blev betinget ham et Beløb af 30 Kr. pr. Vognladning, og de to Mænd gik saa i Lag med at faa Brunkullene gravet op. Men saa kom Forbudet i Fjor, og saa gik det i Staa. Da Staten greb ind, blev Jorden eksproprieret, og der blev tilkendt Manden 2 Øre pr. Ton, i Stedet for at han tidligere havde solgt sit Brunkulsleje til disse Mænd for en Pris af 30 Kr. pr. Vognladning, det vil sige pr. 10 Tons. Det er jo en meget stor Reduktion.

At Manden er blevet en lille Smule mindre godt behandlet, synes at fremgaa af det, der er blevet meddelt mig. Da nemlig Brændselsnævnet kom ud paa hans